

MUDr. Václav Girska (*28.11.1875 Šepetovka †23.6.1954 Praha)

Dalším z předních činitelů prvního československého odboje v Rusku z řad volyňských Čechů byl dr. Václav Girska. Před světovou válkou byl vedoucím chirurgického oddělení Cyrilské zemské nemocnice v Kyjevě. Na začátku války se stal členem Českého výboru v Kyjevě. Byl delegátem obou kyjevských sjezdů Svazu československých spolků na Rusi v letech 1916-1917. Hlásil se k opozici proti dr. Vondrákovi soustředěné v Klubu spolupracovníků Svazu, který tvořili především čeští zajatci a legionáři. Švihovský o něm napsal: "Co se výchovy a vzdělání týče, je daleko více Západník než my, kteří jsme byli vychováni v Rusku." Na III. sjezdu Svazu československých spolků v roce 1917 byl Girska zvolen předsedou správy Svazu a členem Odbočky Československé národní rady v Rusku. Byl věrným stoupencem T. G. Masaryka. V létě 1917 se v Moskvě zúčastnil Státní porady ruských společenských organizací a průmyslových a obchodních kruhů jako jeden z 58 zástupců neruských národností. Ve svém projevu 15. (28.) srpna 1917 zdůraznil, že Češi a Slováci mají stejný cíl jako Rusové, a to boj proti Německu. Zdůraznil myšlenku ruské Únorové revoluce o sebeurčení národů. Svůj projev zakončil provoláním: "Ať žije svobodné, mohutné a jednotné Rusko."

V lednu 1918 Girska předsedal první schůzi komise Svazu československých spolků pro vypracování československé samosprávy na Ukrajině, která se sešla v Kyjevě 6. (19.) ledna 1918 za přítomnosti předsedy Československé národní rady v Paříži T. G. Masaryka. Komise se seznámila s návrhem ukrajinského zákona o národnostní autonomii a konstatovala, že uskutečnění národní samosprávy Čechů a Slováků na Ukrajině v době co nejkratší je životní podmínkou zachování národní existence a kulturního a hospodářského rozvoje všech Čechů a Slováků žijících v Ukrajinské lidové republice. Při této příležitosti podal předseda Girska zprávu o činnosti správy Svazu od III. sjezdu v dubnu (květnu) 1917. Vyzvedl nutnost placení národní daně a příspěvků na Fond československého vojska: "Myslím, že když naši vojáci obětují své majetky i životy, není velkým požadavkem, aby krajan náš alespoň materiálně přispíval a plnil národní povinnost." Girska uvítal vznik Ukrajinské lidové republiky III. univerzálem ze 7. (20.) listopadu 1917, podle něhož se Ukrajina stala autonomní součástí budoucí ruské federace. V roce 1919 byl Girska jmenován zástupcem československé vlády na Sibiři. Důvěru vojáků si získal svým manifestem spojencům, v němž odsoudil sibiřskou vládu admirála Kolčaka a odmítl další ochranu jeho režimu. Po příchodu do ČSR byl nejprve náměstkem ministra zahraničních věcí dr. E. Beneše, později vyslancem v Polsku a Jugoslávii.

Jaroslav Vaculík